

Дисертацію виконано на 96 аркушах, вона містить 2 додатки та перелік посилань на використані джерела з 280 найменувань. У роботі наведено 7 рисунків та 2 таблиці.

Актуальність теми. Розробки в області штучного інтелекту для різних видів рушіїв, з метою зменшення ролі людини в керуванні ними, ведуться в останні роки дуже активно. Але найбільш успіхи в цій області належать розробникам безпілотних автомобілів, які можуть рухатися лише по дорожньому полотну. Узагальнення таких моделей на довільну місцевість дозволить використовувати безпілотні рушії також у військових операціях на пересіченій місцевості і на поверхні віддалених планет. Зараз для таких задач використовують віддалено керовані рушії, що мають багато обмежень через необхідність надійного каналу зв'язку з оператором.

Для руху по довільній місцевості розроблюються окремі моделі для кожної задачі, на що витрачається багато часу роботи висококваліфікованих кадрів, і це робить такі рішення надзвичайно дорогими. Тому актуальною є задача розробки концептуальна модель керування рухомим об'єктом на місцевості.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконувалась згідно з планом науково-дослідних робіт кафедри прикладної математики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційної роботи є формалізація та розробка концептуальної моделі системи керування рухомим об'єктом на місцевості і розробка математичного апарату, придатного для розв'язання узагальненої задачі планування руху на будь якій місцевості для рушіїв довільної конструкції.

Для досягнення вказаної мети було розв'язано такі задачі:

– систематизувати існуючі методи побудови автоматизованих систем керування рухомим об'єктом;

- розробити концептуальну модель керування рухомим об'єктом на місцевості;
- розробити методи планування руху та реалізувати їх програмно;
- провести експериментальні дослідження з метою порівняння ефективності ручного керування з автоматизованим.

Об'єктом дослідження є класифікація рухомих об'єктів, моделі керування рухомим об'єктом, класи, види, типи моделей керування, класифікація рухомих об'єктів, моделі рухомих об'єктів, моделі і алгоритми математичного представлення топології місцевості в реальному часі, класифікація рушіїв, типи, види, моделі рушіїв, теорія динамічних систем.

Предметом дослідження є математичні моделі розрахунку загального виду сімейств траєкторій переміщення рушія з довільною конструкцією на будь якій місцевості, критерії вибору математичних моделей розрахунку сімейств траєкторій переміщення рушія, концептуальна модель керування рухомим об'єктом на місцевості.

Методи дослідження. Для розв'язання поставленої задачі використовувалися такі методи: методи теорії керування (для побудови моделі системи керування); методи оптимізації (для знаходження оптимального шляху); методи теорії алгоритмів та програмування (для програмної реалізації розроблених алгоритмів); методи теорії графів (для побудови моделі місцевості), методи теорії динамічних систем (для розробки моделі пересування рухомого об'єкту).

Наукова новизна одержаних результатів складається з таких положень:

- уперше запропоновано універсальну концептуальну модель системи керування рухомим об'єктом для довільної місцевості і різних моделей рушія;
- удосконалено методи планування руху, які відрізняються від існуючих можливістю планування всієї траєкторії руху на початку виконання задачі;

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновано методи, які може бути використано під час розробки безпілотних рухомих об'єктів громадського, військового чи дослідницького призначення, що мають можливість працювати на пересіченій місцевості.

Апробація результатів дисертації. Основні положення й результати роботи представлено на науково-технічній конференції «Прикладна математика та комп'ютинг» ПМК, 2017 та «Прикладна математика та комп'ютинг» ПМК, 2018

Публікації. Результати дисертації викладено в 2 наукових працях, у тому числі:

– у 2 статтях у наукових журналах, включених до Переліку наукових фахових видань України з технічних наук;

Ключові слова: автономний рухомий об'єкт, система керування, планування руху.